

Fonaments de la recerca

Francesc Salvador i Beltran

PID_00236019

Material docent de la UOC

Francesc Salvador i Beltran

Doctor en Psicologia per la Universitat de Barcelona (1986) i catedràtic de Psicologia Experimental de la mateixa universitat (2010). Imparteix docència de les assignatures *Etologia i evolució de la conducta* i *Psicomètria* a la Unitat de Psicologia Quantitativa de la Universitat de Barcelona i és professor consultor de la Universitat Oberta de Catalunya. És secretari del comitè de direcció de l'Institut de Neurociències de la Universitat de Barcelona i membre de l'Institut de Recerca Pediàtrica Hospital Sant Joan de Déu. Els seus interessos de recerca són els fonaments filogenètics de la conducta social, que estudia emprant simulació informàtica i mètodes comparats i d'observació naturalista. Investiga les estructures i organització social dels cercopitècids i els desplaçaments col·lectius coordinats en diverses espècies. Publica els resultats de la recerca en revistes científiques especialitzades i també ha publicat diversos manuals sobre mètodes experimentals en psicologia.

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats pel professor: Julio Meneses (2016)

Primera edició: setembre 2016
© Francesc Salvador i Beltran
Tots els drets reservats
© d'aquesta edició, FUOC, 2016
Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona
Disseny: Manel Andreu
Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL
Dipòsit legal: B-14.947-2016

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny general i la coberta, no pot ser copiada, reproduïda, emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà, tant si és elèctric com químic, mecànic, òptic, de gravació, de fotocòpia o per altres mètodes, sense l'autorització prèvia per escrit dels titulars del copyright.

A les meves filles, Vinyet i Balma,
per les quals voldria un món
millor. Tant de bo la recerca ajudi a
aconseguir-ho.

Introducció

L'activitat de recerca sembla omnipresent a la nostra societat: els medis de comunicació parlen sovint dels nous avenços científics, els educadors remarquen la importància de potenciar les disciplines científiques i les habilitats de recerca en els currículums escolars, polítics i acadèmics coincideixen (i solen coincidir en ben poques coses) en l'impacte social i econòmic..., i així un llarg etcètera. Conseqüència d'aquesta omnipresència, moltíssima gent estaria d'acord a acceptar que aquesta activitat s'ha instal·lat com un element més de la nostra societat. No obstant això, preguntats sobre què és, probablement trobaríem moltes respostes plenes de tòpics, i sovint centrades en els seus productes finals, com les aplicacions mèdiques o el desenvolupament de la societat de la informació, de la qual la telefonia mòbil que molts portem a la butxaca és un dels exemples més clars. La recerca és una activitat que ens permet conèixer millor el nostre món, però el fet que la recerca i els seus productes hagi impregnat tant les nostres vides i que els trobem, d'una manera o d'una altra, en gairebé tots els àmbits de la nostra societat fa difícil la tasca de proporcionar una visió global i integrada, però també acurada, d'aquesta activitat.

Intentarem fer una aproximació global a l'activitat de recerca, preguntant-nos què és, com es fa, quins són els seus productes, com es difonen i quin és seu impacte ètic i social. Les respostes, per tant, hauran d'abastar des del mètode emprat i el tipus de coneixement que se'n deriva fins a la manera de difondre'l o les seves implicacions ètiques. Cada mòdul didàctic intentarà donar resposta a una pregunta, convençuts que al final aconseguirem una visió de conjunt. Esperem també que, sense abandonar aquest punt de vista general, alguns mòduls proporcionin eines prou específiques perquè el lector adquireixi la capacitat d'emetre un judici crític de les activitats de recerca, encara que sigui de manera molt bàsica. Amb aquest objectiu complementem el text amb unes activitats que permetin al lector posar en pràctica els continguts adquirits i l'ajudin a avaluar el grau d'assimilació assolit. Esperem que sigui, sobretot, un text útil que ajudi el lector a apropar-se a la recerca, se n'assabenti dels components i adquireixi algunes destreses bàsiques.

Objectius

D'acord amb el que hem exposat a la introducció, els continguts i les activitats que es presenten als mòduls didàctics han de permetre assolir els següents objectius:

- 1.** Conèixer l'activitat de recerca i les propietats dels coneixements que produeix, tot diferenciant-los d'altres maneres de conèixer.
- 2.** Mostrar la lògica del mètode científic i els passos que cal seguir per a la seva aplicació.
- 3.** Conèixer com es planifica una recerca i quins són els seus productes.
- 4.** Aprendre l'estructura de comunicació de l'activitat de recerca i conèixer quins són els canals de difusió, tant a nivell especialitzat com a nivell general.
- 5.** Conèixer i avaluar els components ètics de la recerca i el seu impacte social.

Continguts

Mòdul didàctic 1

Què és i què no és la recerca?

Francesc Salvador i Beltran

1. Creences i malentesos entorn de la ciència i la recerca
2. La ciència, una activitat per a la cerca de coneixement: supòsits, objectius i característiques

Mòdul didàctic 2

Com es planifica una recerca?

Francesc Salvador i Beltran

1. El mètode científic: les fases del mètode
2. El plantejament d'objectius: la recerca basada en l'evidència

Mòdul didàctic 3

Com s'executa una recerca?

Francesc Salvador i Beltran

1. Hipòtesis i variables
2. Planificació de les observacions empíriques

Mòdul didàctic 4

Quin és el producte de la recerca?

Francesc Salvador i Beltran

1. Dades, teoria i models
2. Com descriure una recerca: estructura dels informes de recerca

Mòdul didàctic 5

Com es difon i qui fa la recerca?

Francesc Salvador i Beltran

1. La comunicació en àmbits acadèmics i la divulgació científica
2. Ètica i valor social de la recerca

